

Forn-Åker – att uppleva historia

Nu är man inne på tredje säsongen med verksamheten på Forn-Åker. Anläggningen finns vid Runö Kursgård, där Långhundraleden börjar, i Österåkers kommun, 3,5 mil nordost om Stockholm.

– Redan nu börjar verksamheten gå ihop ekonomiskt, säger Lars Alegren, eldsjälen bakom projektet. – Hittills har vi haft över 3 300 besökare, fortsätter han, men vi behöver investera för den framtida verksamheten också.

STORA PLANER

På sikt planeras att Forn-Åker kommer att ha ytterligare miljöer, bronsålder, järnålder och medeltida bebyggelse. Det senare är unikt bland de forntidsbyar som vuxit upp här och där i landet.

Nuvarande verksamhet har tidigare riktat sig till låg- och mellanstadieelever, men nu kan man även ta emot vuxengrupper. Här får man leva stenåldersliv under en eller ett par dagar. Intresset är så stort att det skulle behövas minst en månad till med sommarklimat för att kunna ta emot alla som vill komma.

När man besöker Forn-Åker och ser barnen med liv och lust gå in för sina uppgifter förstår man att det är populärt. Under dagen får ingen ha klocka eller mobiltelefon med sig.

LAGA MAT OCH GÖRA HANTVERK MED FORNTIDA TEKNIKER

När jag besökte Forn-Åker i slutet av augusti var en 3–4 klass på plats. De hade just tagits emot, klätts i säckväv och förflyttats ca 6 000 år bakåt i tiden. Stamhövdingen Rurik, forntidspedagog Stefan Larsson, hade hälsat välkommen vid ”älg-andens plats” och vid en ceremoni fick barnen nya stenåldersnamn. För att komma i rätt stämning spelade man på forntida instrument.

Den här dagen lagade man mat i grupper. Med lärare och föräldrar som stöd, började vedhuggning – dock inte med stenyxa – eldslagning, tillredning av bröd med iblandade blåbär och lingon mm. När elden tagit fart grävs köttet ner, inlindat i näver och omgivet av heta stenar, i kokgropar. Köttet kokas, brödet gräddas, grönsaker bereds till fisksoppa och det hela kompletteras med te och en fruktsoppa till efterrätt.

Vid lunchtid är det hela färdigt och nu äter barn och vuxna en gemensam måltid. Grupperna bjuder varandra under artiga och värdiga former att smaka på det just de har tillrett.

Vid endagsverksamhet hinner man inte så mycket mer än att laga mat. Man kan övernatta i jägarhuset och andra dagen får man prova på hantverk med forntida tekniker. Man arbetar med ben, horn, trä, skinn, flätning och även lera som bränns på plats.

INTE BARA BARNVERKSAMHET

Medeltidsverksamheten har smugits igång så smått med en klinkbyggd bondeseglare av den typ som fanns i Stockholms skärgård under 1400-talet. Blanka heter båten, efter drottning Blanche av Namur. Delar av originalet hittades vid utgrävningar på Helgeandsholmen i Stockholm. Blanka ägs av Stockholms medeltidsmuseum och disponeras av Forn-Åker. Vuxengrupper är välkomna att delta i heldagsutflykter där man både får ro och segla henne under ledning av en medeltidskunnig skeppare.

KOM MED OCH BYGG UPP EN MEDELTIDSGÅRD!

Planeringen är nu igång för nästa steg i verksamheten vid Forn-Åker och nu tas steget direkt till medeltiden. Vid bygget av Skärgårdsstads skola i Österåker hittades bl a grunderna av flera hus vid Isättra. Det var ett timmerhus och två uthus och nu planeras en kopia byggas i rundtimmer och kallas Isättragården. Projektering och byggnadslov är klart och arbetsledare är vidtalade. Förra byggmästaren Sixten Larsson från Jämtland har byggt åtskilliga timmerhus och kan hantera bila och timmerdrag och med hjälp av timmerman Lennart Eriksson, verksam i Österåkers hembygds- och fornminnesförening, skall han klara huset. Sixten och Lennart vill dock gärna ha hjälp mot att de lär ut sina kunskaper om timring. Stiftelsen Forn-Åker bjuder därför in hembygdsförbundet till ett samarbete om en timrings/byggkurs under april 2001. Vi tar redan nu emot intresseanmälningar. Du kan delta en eller flera dagar beroende på hur mycket tid du kan avsätta. Det finns möjlighet att bo på Runö Kursgård tfn 08-555 380 00, men bor du i länet går det bra att pendla. Har du husvagn går det utmärkt att ställa upp den på området. Kursavgiften skall vi hålla nere så mycket som möjligt, men sådana detaljer återkommer vid till i nästa nummer. Passa på att lära dig timrings-tekniken, kunskaperna behövs på våra hembygds gårdar och de som har kunskaperna blir bara äldre.

Är det något du undrar över om Isättra gård, är du välkommen att kontakta Lars Alegren, 08-540 602 92.

Kjell Nilsson